

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 15.11.2011
KOM(2011) 777 v konečnom znení

VOL. 1/2

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Pracovný program Komisie na rok 2012

Cesta k európskej obrode

1. Úvod

Európska únia čelí výzve celej generácie. Je to ekonomická výzva, ktorá sa dotýka rodín, podnikov a spoločností v celej Európe. Je však aj politickou výzvou, v rámci ktorej môže Európa ukázať, že sa s touto úlohou dokáže vyrovnáť. Európska únia je schopná reálne zlepšiť spôsob, akým Európania zvládajú súčasnú krízu a mala by sa o to pričiniť.

Toto bol odkaz zo správy o stave Únie zo septembra 2011¹. Prejav a rozprava v Európskom parlamente potvrdili široký konsenzus, že najdôležitejšou prioritou EÚ musí byť podpora udržateľného hospodárskeho oživenia s hojným počtom pracovných miest. Iba obnovou rastu a dôvery môžeme ďalej rozvíjať jedinečný sociálny model EÚ. Na to, aby sme boli úspešní, potrebujeme aktívne partnerstvo medzi inštitúciami EÚ a inštitúciami na úrovni jednotlivých štátov, potrebujeme konať ako skutočná únia a pracovať s využitím rozhodovacej metódy Spoločenstva, ktorá je základom tejto skutočnej únie. Súčasná kríza opätovne ukázala, že ak sú splnené tieto podmienky, potom sa môžeme odhodlať k potrebným zmenám.

Komisia reaguje na tieto imperatívy rôznymi spôsobmi. Mnohé z jej zdrojov sa využívajú na cieľavedomé vykonávanie rozhodnutí, ktoré už boli prijaté – od dávnejšie vytýčených úloh, ako je zabezpečenie úplnej implementácie práva EÚ v rámci celej EÚ, cez správu rozpočtu EÚ, priamu alebo zdieľanú s členskými štátmi, až po oveľa novšie úlohy vznikajúce v priamej súvislosti s reakciou Komisie na súčasnú krízu. Táto implementačná agenda má často priamy dosah na rast – v členských štátoch existujú medzery v implementácii kľúčových legislatívnych iniciatív, ktoré majú zásadný význam pre fungovanie jednotného trhu, avšak doposiaľ neboli implementované.

Komisia nedávno predložila úplne nový program zameraný na dôslednejší dohľad nad rozpočtovou a hospodárskou politikou členských štátov, najmä členských štátov eurozóny, na zásadnú reorganizáciu dohľadu a rozpočtových pravidiel a na opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby štrukturálna politika EÚ prinášala bezprostredný prospech. Nedávno prijatý balík na zlepšenie správy ekonomických záležitostí (tzv. „six-pack“) predstavuje významnú novú úlohu pre Komisiu.

Realizácia všetkých týchto nových politík si vyžiada zásadný obrat v spôsobe práce Komisie. Bude si vyžadovať prerozdelenie zdrojov a vybudovanie ešte užšieho pracovného partnerstva s členskými štátmi. Vytvorenie pracovnej skupiny na pomoc Grécku pri plnení jeho programu vo vzťahu k EÚ a MMF a pri presmerovaní a urýchlčení čerpania štrukturálnych fondov EÚ je iba jedným z príkladov nových úloh Komisie, ktoré priamo súvisia s riešením krízovej situácie.

Pri vypracúvaní pracovného programu Komisie na rok 2012 sa Komisia snažila zohľadniť nevyhnutnosť reagovať na nové naliehavé potreby, ktoré sa objavili v dôsledku krízy, a nepretržitú potrebu zaoberať sa štrukturálnymi otázkami v oblastiach, kde sa tvorcovia politiky, investori a občania spoliehajú, že Komisia hľadá ďalej, než sú bezprostredné potreby, a pomáha vytvárať prosperujúcu a udržateľnú Európu budúcnosti. Väčšina nových iniciatív uvedených v prílohách k tomuto pracovnému programu Komisie sa zameriava na túto dlhodobú perspektívu – dopĺňajú alebo pomáhajú zaviesť právny rámec potrebný na využitie

¹ Pozri prejav Stav Európskej únie 2011 z 28. septembra 2011. (http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/state-union-2011/index_en.htm)

všetkých výhod plynúcich z veľkosti EÚ pri budovaní a spoločnom využívaní udržateľného rastu, vysokej úrovne zamestnanosti a spravodlivej spoločnosti v rámci celej EÚ. Toto je cieľom celého radu iniciatív, ktoré majú podporiť konkurencieschopnosť, pomáhať riešiť sociálne náklady krízy a nasmerovať oživenie na cestu k udržateľnej budúcnosti. Je to takisto základný cieľ výdavkovej politiky EÚ realizovanej prostredníctvom novej generácie programov s platnosťou do roku 2020, ktoré Komisia predložila.

Komisia, Európsky parlament a Rada musia pristupovať k týmto iniciatívam pružne. V priebehu nasledujúcich mesiacov môžu totiž vyvstať nové naliehavé problémy, ktoré nebolo možné predpokladať v tomto pracovnom programe. Veľký rozsah nárokov na novú správu ekonomických záležitostí EÚ si vyžiada veľa času a pozornosti od všetkých troch inštitúcií, a ako sme už videli, predchádzajúce plánovanie a tempo rokovaní sa niekedy musia časovo odsunúť v záujme prijatia naliehavých rozhodnutí. Niektoré z návrhov uvedených v prílohách sú osobitne dôležité a mali by mať vyššiu prioritu - najmä návrhy, ktoré môžu mať rýchly vplyv na rast a zamestnanosť a reálne prispieť k oživeniu. Komisia bude venovať osobitné úsilie a pozornosť týmto návrhom, ale aby mali žiaduci dosah na dotknutých miestach a v každodennom živote ľudí, musia dostať takisto prioritu – zrýchlený postup – v Európskom parlamente a Rade ministrov. Kolektívna schopnosť inštitúcií ukázať, že majú spoločný názor na oblasti, v ktorých je potrebné najnaliehavejšie konať, bude presvedčivým signálom odhodlania EÚ riešiť krízu a obnoviť rast. Vzhľadom na rýchle zmeny vo vývoji udalostí bude potrebné každý zoznam opatrení určených na zrýchlené konanie neustále revidovať. Pôvodné návrhy Komisie na zrýchlené konanie budú sprievodným dokumentom k ročnému prieskumu rastu za rok 2012.

2. VYBUDOVAŤ STABILNÚ A ZODPOVEDNÚ EURÓPU

Počas niekoľkých posledných rokov došlo k radikálnym zmenám na hospodárskej mape Európy. Stratégia Európa 2020² je hospodárskou stratégiou Európskej únie. Uznáva vzájomnú závislosť našich členských štátov a vymedzuje možnosti spolupráce subjektov na úrovni EÚ a jednotlivých štátov v záujme plnenia dohodnutých cieľov, navrátenia hospodárstva na cestu rastu a tvorby pracovných miest a súčasného kladenia základov udržateľnej budúcnosti. Všetky členské štáty vydali odporúčania zamerané na potreby vlastnej krajiny na riešenie svojich najnaliehavejších výziev. Druhý ročný prieskum rastu stanoví rámec pre európsky semester roku 2012. Komplexná reforma nariadenia o rozpočtových pravidlách a dohľad postavili finančný systém EÚ na pevné základy. Prijatím právnych predpisov na zlepšenie správy ekonomických záležitostí (tzv. balík „six-pack“) EÚ rozšírila a posilnila svoj mechanizmus dohľadu nad politikou jednotlivých štátov. Celý rad členských štátov je pod zvýšeným dohľadom v rámci programu hospodárskeho prispôsobenia. Boli vypracované nové nástroje na riešenie bezprecedentného tlaku na verejné financie. EÚ musí teraz urýchlene a rozhodne konať, aby sa reformy uskutočnili prioritne. Potrebujeme ukázať, že všetky inštitúcie spolupracujú v záujme urýchlenia kľúčových krokov.

Minulý mesiac Komisia určila v pláne stability a rastu³ päť vzájomne prepojených krokov. Tieto predstavovali jednak bezprostrednú reakciu na problémy Grécka a bankového sektora s cieľom obnoviť dôveru v eurozónu, jednak prioritné zameranie sa na politiky podporujúce

² KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

³ KOM(2011) 669, 12.10.2011.

stabilitu a rast. Závery Európskej rady a samit eurozóny nadviazali na tieto návrhy a tento postup bude smerodajný aj pre prácu Komisie v nastávajúcich mesiacoch.

Aby sa v priebehu najbližších dvanástich mesiacov pokročilo v tomto programe, bude potrebné rýchlo a rozhodne konať. Dovtedy, kým Komisia uverejní ročný prieskum rastu za rok 2013, by Európska únia už mala vidieť výsledky reforiem, ktoré priniesli nový stupeň spolupráce a dohľadu nad prepojenými ekonomikami eurozóny a EÚ ako celku. Tým sa zabezpečí správna rovnováha medzi ozdravením verejných financií a podporou rastu, k čomu prispievajú aj opatrenia a práca na hlavných iniciatívach stratégie EÚ 2020 na úrovni EÚ, ktorých cieľom je zabezpečiť čo najväčšie oživenie.

2.1. Reforma finančného sektora: investovanie do dôvery

Dobre fungujúci finančný sektor má kľúčový význam z hľadiska tvorby rastu a pracovných miest. Od vypuknutia krízy Komisia komplexne prepracovala finančnú legislatívu a systém dohľadu. Prevažná väčšina súboru kľúčových iniciatív je už prijatá alebo predložená vrátane navrhovaných právnych predpisov o derivátoch⁴, ratingových agentúrach⁵, kapitálových požiadavkách⁶, zdravších a transparentnejších trhoch cenných papierov a opatreniach proti zneužívaniu trhu⁷. Zverejní sa aj hodnotenie kumulatívneho vplyvu reforiem.

EÚ by mala mať jednoznačnú ambíciu dokončiť reformu v priebehu budúceho roka. V prvých mesiacoch roku 2012 Komisia navrhne zostávajúce legislatívne akty zamerané na ochranu investorov. Revízia pravidiel, ktorými sa riadia schémy kolektívneho investovania (UCITS) bude mať za cieľ zvýšiť ochranu investorov a posilniť vnútorný trh. Ochrana investorov a transparentnosť sú takisto stredobodom iniciatívy týkajúcej sa poskytovania predzmluvných informácií pri komplexných investičných produktoch (PRIPs), ako aj poistného sprostredkovania.

2.2. Financovanie budúcnosti: zabezpečenie udržateľných verejných príjmov

Program EÚ na podporu rastu je najdôležitejším príspevkom, ktorý EÚ môže priniesť na ozdravenie verejných financií. Hoci zdaňovanie je primárne v kompetencii členských štátov, opatrenie na úrovni EÚ môže pomôcť členským štátom zaistiť, aby bolo možné európsky sociálny model financovať aj v budúcnosti. V roku 2011 Komisia predložila viacero významných iniciatív na zmenu podielu príspevkov finančného sektora k verejným financiám (daň z finančných transakcií)⁸, na presun daňového bremena na spotrebu zdrojov (zdaňovanie energií)⁹ a na zlepšenie fungovania jednotného trhu (spoločný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb – CCCTB)¹⁰.

V roku 2012 Komisia navrhne aj ďalšie opatrenia na zabezpečenie udržateľnosti a stability verejných financií. Komisia bude pracovať na vytvorení moderného systému DPH, ktorý

⁴ KOM(2010) 484, 11.9.2010.

⁵ Nariadenie (EÚ) č. 513/2011, Ú. v. EÚ L 145, 31.5.2011, s. 30.

⁶ KOM(2011) 452, 20.7.2011; KOM(2011) 453, 20.7.2011.

⁷ KOM(2011) 656, 20.10.2011; KOM(2011) 652, 20.10.2011.

⁸ KOM(2011) 594, 28.9.2011.

⁹ KOM(2011) 168, 13.4.2011; KOM(2011) 169, 13.4.2011.

¹⁰ KOM(2011) 121, 16.3.2011.

umožní bojovať proti podvodom a zmierni byrokratickú záťaž pre malé a stredné podniky a ďalšie spoločnosti s cezhraničnou pôsobnosťou.

Daňové úniky ohrozujú príjmy štátneho rozpočtu vo všetkých členských štátoch. Daňový únik nespravodlivo deformuje súťažné prostredie v neprospech prevažnej väčšiny občanov a podnikateľov, ktorí dodržia stanovené pravidlá. S cieľom zamedziť možným stratám pre štátnu pokladnicu sa navrhne posilnená stratégia na pomoc členským štátom v boji proti „daňovým rajom“.

V časoch úsporných rozpočtových opatrení nadobudla ochrana peňazí daňových poplatníkov opäť väčší význam. Každý rok sa stráca značné množstvo peňazí v dôsledku podvodov a iných nezákonných aktivít, ktoré poškodzujú verejné financie EÚ. Komisia predloží návrh na zabezpečenie trestnoprávnej ochrany finančných záujmov EÚ.

V reakcii na výzvy, ktorým čelia európske podniky v dôsledku hospodárskej krízy, Komisia pracuje na hĺbkovom zhodnotení potreby reformy nariadenia o konkurznom konaní. Na základe jeho záverov Komisia vypracuje možnosti pre efektívnejšie pravidlá cezhraničných konkurzných konaní v budúcnosti vrátane pravidiel pre skupiny podnikov.

3. VYBUDOVAŤ ÚNIU UDRŽATEĽNÉHO RASTU A SOLIDARITY

Obnovenie udržateľného rastu a tvorba pracovných miest si vyžadujú pozitívne opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a sociálneho začlenenia na úrovni EÚ a jednotlivých štátov. K splneniu týchto cieľov budú potrebné dynamickejšie kroky na podporu vhodného rámca, ktorý pomôže podnikateľskej sfére vytvoriť pracovné miesta a nájsť nové trhy. V návrhoch výdavkových programov EÚ, ktoré sa práve prerokúvajú, je táto problematika kľúčovým bodom. Na budúce pracovné miesta a rast sa zameriava aj nová generácia politik súdržnosti¹¹. Ďalší rámcový program pre výskum a inovácie Horizont 2020 umožní využiť znalostnú základňu EÚ na rozvoj podnikania, zatiaľ čo opatrenia v oblasti konkurencieschopnosti budú zamerané hlavne na podporu MSP. Nový program pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež s názvom Erasmus pre všetkých podnieti modernizáciu európskych vzdelávacích systémov. Nástroj na prepojenie Európy¹² nasmeruje financovanie na projekty s najväčším prínosom pre hospodárstvo Európy a podporí infraštruktúru ako nástroj rastu.

3.1. Jednotný trh pre rast

Jednotný trh zostáva pre nás aj naďalej najdôležitejšou hybnou silou rastu a tvorby pracovných miest. Na využitie jeho potenciálu je potrebné rozvíjať vhodné prostredie pre podnikanie – najmä malých podnikov – a pre spotrebiteľov, uskutočniť reformy v plnom rozsahu na podporu udržateľného rastu a mať účinnú a konkurencieschopnú infraštruktúru.

Práve z tohto dôvodu Komisia odštartovala ambiciózny proces – Akt o jednotnom trhu¹³ – ktorý má dodať jednotnému trhu nový impulz. Pokiaľ sa dvanásť kľúčových návrhov aktu urýchlene odsúhlasí v rámci medziinštitucionálneho postupu, ich prínos sa prejaví

¹¹ KOM(2011) 607 – 612, 614 – 615, 6.10.2011.

¹² KOM(2011) 657, 665, 676, 19.10.2011.

¹³ KOM(2011) 206, 13.4.2011.

v najkratšom možnom čase. Komisia v priebehu roku 2012 zintenzívni prácu na implementácii a presadzovaní jednotného trhu. Navrhne iniciatívy na prepojenie výskumných systémov jednotlivých štátov a vytvorí štruktúrovaný, mobilný a efektívny európsky výskumný priestor založený na väčšej súťaživosti a spolupráci s cieľom podnietiť špičkovú vedeckú činnosť a prevratné inovácie na svetovej úrovni. Bude sa predovšetkým usilovať otvoriť systém prijímania pracovníkov na kľúčové univerzitné pracovné miesta pre celoeurópsku konkurenciu. Úplná implementácia programu Jednotné európske alebo nielenže odstráni neefektívnosť, ktorá ročne stojí približne 3,8 mld. EUR, ale umožní znížiť aj emisie CO₂, zvýši bezpečnosť a obmedzí meškanie letov pre cestujúcich. Hoci deväť z desiatich nových pracovných miest sa vytvára v sektore služieb, úplná a adekvátne implementácia smernice o službách¹⁴, napriek mnohým príležitostiam na podnikanie, ktoré ponúka, je stále vzdialenou budúcnosťou. Komisia takisto preskúma stav implementácie odporúčania týkajúceho sa prístupu k základným platobným službám s cieľom posúdiť, či sú potrebné ďalšie kroky v danom smere.

Dokončenie vnútorného trhu s energiou do roku 2014 poskytne priestor pre ďalší dôležitý nástroj hospodárskeho rastu. Nové návrhy týkajúce sa liberalizácie železníc takisto pomôžu pri modernizácii a dekarbonizácii európskej dopravy zvýšením konkurencie a ponúknú cestujúcim nové, inovatívnejšie služby orientované na zákazníka. Vzhľadom na významné investície, ktoré sú v tomto smere plánované na obnovu našich energetických systémov (1 000 mld. EUR na obdobie 2011 – 2020¹⁵), je odvetvie energetiky ďalšou dôležitou hybnou silou hospodárskeho rastu. Komisia podnikne v tomto smere viaceré iniciatívy zamerané najmä na dokončenie vnútorného trhu do roku 2014 podľa požiadavky Európskej rady.

Digitálna agenda¹⁶ má rozhodujúci vplyv na schopnosť európskeho hospodárstva využiť výhody moderných technológií a internetu na podporu rastu. Rozvoj elektronických služieb má zásadný význam, preto elektronický obchod sa bude aktívne podporovať. V roku 2012 Komisia navrhne iniciatívu týkajúcu sa kolektívnej správy práv duševného vlastníctva. Bude to zahŕňať pravidlá cezhraničného poskytovania licencií na online hudbu s cieľom uľahčiť vydávanie licencií platných pre územie viacerých štátov. Súbežne bude predložená ďalšia iniciatíva na zabezpečenie vzájomného uznávania elektronickej identifikácie, overovania pravosti a elektronických podpisov, ktorej cieľom bude zvýšiť dôveru spotrebiteľov a uľahčiť online platby a elektronické transakcie.

Dôvera spotrebiteľov má pre stimulovanie dopytu a obnovenie rastu kľúčový význam. Komplexný európsky program ochrany spotrebiteľov ukáže, akým spôsobom môžu spotrebiteľské práva a bezpečnosť spotrebiteľov vytvoriť bezpečný základ pre spotrebiteľov na jednotnom trhu. Návrhy revidovaných pravidiel všeobecnej bezpečnosti tovarov umožnia zrozumiteľný a zosúladený prístup pre spotrebiteľov aj výrobcov a z rôznych systémov dohľadu vytvoria jednotný postup platný na jednotnom trhu. Pre prípad, že bude potrebné odškodniť spotrebiteľov, pravidlá kolektívneho odškodňovania stanovia spôsob, ako môžu spotrebiteľia a podnikateľské subjekty nájsť účinné riešenia na problémy väčšieho rozsahu.

¹⁴ 2006/123/ES, 12.12.2006, Ú. v. EÚ L 2006 376, 27.12.2006, s. 36.

¹⁵ KOM(2010) 677, 17.11.2010.

¹⁶ KOM(2010) 245, 19.5.2010.

3.2. Posilnenie postavenia občanov v inkluzívnych spoločnostiach

Jednou z najväčších výziev v súčasnej Európe zostáva tvorba pracovných miest, ku ktorej môže EÚ zásadným spôsobom prispieť. V hlavných iniciatívach stratégie Európa 2020 – Mládež v pohybe¹⁷, Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta¹⁸ a Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu¹⁹ – sa zdôrazňuje potreba nasmerovať európsku obrodu k tým, ktorí to najviac potrebujú. Nový Európsky sociálny fond²⁰ a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii²¹ podporia úsilie členských štátov vyrovnávať sa s krízou zamestnanosti prostredníctvom tvorby pracovných miest a podpory kľúčových zručností. Program „Erasmus pre všetkých“ podporí strategické partnerstvá medzi inštitúciami vyššieho vzdelávania a podnikmi, aby sa zabezpečilo, že študenti nižších ročníkov budú môcť získať také kombinácie zručností, aké si trh práce vyžaduje. Uskutočňovanie týchto iniciatív bude mať zásadný vplyv na činnosť EÚ zameranú na riešenie problematiky nezamestnanosti, sociálneho vylúčenia a chudoby.

Komisia čoskoro určí, ako môže EÚ prispieť k riešeniu ťaživého problému, ktorým je nezamestnanosť mladých ľudí, vrátane opatrení na podporu mobility mladých uchádzačov o prácu a na poskytnutie pomoci pri hľadaní cezhraničných príležitostí. Významnou pomôckou pri prieniku na trh s pracovnými miestami môže byť aj učňovské vzdelávanie. Osobitný význam to môže mať aj pokiaľ ide o lepšie využitie možností v odvetviach, v ktorých sa v budúcnosti vytvorí pravdepodobne najviac pracovných príležitostí.

Komisia za pomoci užšieho zapojenia sociálnych partnerov preskúma aj zásady flexiistoty a začne novú etapu ich uplatňovania, pričom bude podporovať tvorbu pracovných miest a mobilitu ako spôsob zmiernenia dôsledkov hospodárskeho poklesu a prípravy na využitie oživenia od jeho začiatku. S tým súvisí aj nevyhnutnosť lepšie predvídať a riadiť reštrukturalizáciu podnikov. Komisia napokon navrhne aj spôsoby na posilnenie verejných služieb zamestnanosti vrátane reformy Európskych služieb zamestnanosti (EURES) v záujme zlepšenia prístupu k pracovným príležitostiam v zahraničí.

Z dlhodobejšieho hľadiska znamená zachovanie nášho sociálneho modelu zároveň aj zaistenie toho, že budeme môcť financovať sociálne zabezpečenie v budúcnosti. V tejto súvislosti je starnutie populácie pre verejnú politiku obrovskou výzvou, pričom moderné a inovácie využívajúce odvetvie zdravotnej starostlivosti je hybnou silou hospodárskeho rastu. Komisia bude prijímať opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny, ktoré boli prijaté v oblasti dôchodkov, a bude vyvíjať iniciatívy v oblastiach cezhraničného významu. V roku 2012 bude medzi ne patriť aj iniciatíva na posilnenie vnútorného trhu s efektívnymi a bezpečnými dôchodkovými produktmi. Keďže uľahčovanie mobility má pre zamestnanosť a tvorbu pracovných miest zásadný význam, Komisia predloží aj návrhy týkajúce sa otázky doplnkových dôchodkových práv občanov, ktorí zmenia zamestnanie.

¹⁷ KOM(2010) 477, 15.09.2010.

¹⁸ KOM(2010) 682, 23.11.2010.

¹⁹ KOM(2010) 758, 16.12.2010.

²⁰ KOM(2011) 607, 06.10.2011.

²¹ KOM(2011) 608, 06.10.2011.

3.3. Dláždenie cesty k udržateľnej budúcnosti

Udržateľné oživenie si vyžaduje, aby sa rast a investície nasmerovali do tých odvetví, ktoré budú v budúcnosti najdynamickejšie. Postoj Komisie k hospodárstvu, v ktorom sa budú efektívne využívať zdroje²², ktoré bude nízkouhlíkové²³, a bude integrované do hospodárskej politiky a do ročného prieskumu rastu, poukazuje na to, že inteligentný rast musí byť dobre nasmerovaný, aby sa výzva v podobe udržateľnej Európy premenila na našu konkurenčnú výhodu. Tento prístup, ktorý je zakotvený v stratégii Európa 2020, je hybnou silou, ktorá viedla k vzniku novej generácie návrhov pre oblasť poľnohospodárstva²⁴ a rozvoja vidieka,²⁵ ako aj rybného hospodárstva, ktorých účelom je to poskytnúť udržateľný základ odvetviám dôležitým pre naše životné prostredie aj hospodárstvo. Dôležitým príkladom opatrení na dosiahnutie efektívneho využívania zdrojov v oblasti odvetvových politík budú návrhy na zabezpečenie prístupu k dostatočným zásobám čistej vody, ktoré budú predložené v roku 2012: v záujme toho, aby sa verejná politika zamerala na riešenie problematiky tlaku na vodné zdroje, prijme Komisia program na zabezpečenie zdrojov vody.

Stredobodom vízie Komisie týkajúcej sa energetickej politiky je takisto udržateľnosť. Ako príklad možno uviesť rýchle prijatie a uplatnenie navrhovanej smernice o energetickej účinnosti²⁶, ktorej prínosom môže byť dosiahnutie úspory v hodnote priemerne 1 000 EUR ročne na domácnosť v EÚ a ktorá má potenciál vytvoriť dva milióny pracovných miest a zároveň aj riešiť problém zmeny klímy. V návrhu na skvalitnenie rámca jadrovej bezpečnosti budú začlenené výsledky záťažových testov uskutočnených v jadrových elektrárnach v EÚ, zohľadní sa v nich aj technický pokrok a vývoj medzinárodnej právnej regulácie. Komisia takisto predloží stratégiu urýchlenia rozvoja energie z obnoviteľných zdrojov na vnútornom trhu EÚ a v susedných krajinách v oblasti južného Stredozemia. Významným signálom by pritom bolo dosiahnutie pokroku pri prijímaní navrhovaného nariadenia, ktoré má uľahčiť investovanie do nevyhnutnej energetickej infraštruktúry v záujme integrácie energie z obnoviteľných zdrojov.

V roku 2012 sa bude Komisia aj naďalej zapájať do celosvetového všestranného úsilia o zníženie emisií skleníkových plynov. Komisia bude pokračovať v riadení prechodu na revidovaný systém obchodovania s emisiami a bude pripravovať nové a realizovať existujúce opatrenia na pomoc pri dosiahnutí cieľov v oblasti klímy a energetiky. Prehodnotenie právnych predpisov o osobných automobiloch a úžitkových vozidlách bude hnacou silou inovácií a poskytne výrobcovi istotu, pokiaľ ide o právnu reguláciu odvetvia. Bude sa pracovať aj na znížení závislosti dopravy na ropu tým, že sa podnieti rozvoj infraštruktúr EÚ pre alternatívne pohonné hmoty.

Samit Rio+20, ktorý sa uskutoční v júni, sústreďí pozornosť na celosvetové úsilie o zabezpečenie udržateľnosti a presadzovanie ekologického rastu. Politiky EÚ budú na čelnom mieste tohto úsilia.

²² KOM(2011) 571, 20.9.2011.

²³ KOM(2011) 112, 08.3.2011.

²⁴ KOM(2011) 628, 12.10.2011.

²⁵ KOM(2011) 627, 12.10.2011.

²⁶ KOM(2011) 370, 22.6.2011.

3.4. Európa otvorená pre občanov

Jednou z najdôležitejších priorít EÚ je v súčasnosti zaistenie bezpečnosti a spravodlivosti v Európe bez vnútorných hraníc. Možnosť slobodne skúmať príležitosti za hranicami je samotným zmyslom existencie EÚ. Aby však tento systém mohol fungovať, EÚ musí upevniť vzájomnú dôveru, ktorá je jeho predpokladom, a musí si počínať rozhodne a spravodlivo zoči-voči závažným problémom, ktoré sa tohto roku vyskytli v Stredozemí. EÚ musí pokračovať v uskutočňovaní Štokholmského programu²⁷, a v rámci toho nájsť riešenie kľúčových otázok, napríklad problematiky azylu, a nových problémov, ako je napríklad kybernetická bezpečnosť.

Jednotný trh pre občanov sa musí vyrovnávať so zbytočnými byrokratickými prekážkami brániacimi voľného obehu. Dve legislatívne návrhy uľahčia cezhraničné uznávanie dokladov o osobnom stave a zároveň zjednodušia požiadavky na legalizáciu.

Kľúčovou súčasťou programu je pohraničný režim EÚ. Modernizácia a používanie nových technológií môžu zabezpečiť, aby tento systém podnecoval cezhraničné aktivity a zároveň poskytoval náležité záruky. Nová generácia hraničných kontrol bude prísnejšia, no zároveň umožní pravidelným cestujúcim ľahší vstup do EÚ. Navrhne sa konkrétna stratégia na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi a na boj proti nemu.

4. UMOŽNIŤ EÚ EFEKTÍVNEJŠIE PRESADZOVAŤ SVOJ HLAS VO SVETE.

Najlepšou platformou pre účinné pôsobenie EÚ na celosvetovej scéne je zjednotená EÚ. EÚ je v súčasnosti najväčšou ekonomikou sveta. Únia a jej členské štáty prispievajú k celosvetovej rozvojuj a humanitárnej pomoci viac ako polovicou. EÚ vyznáva univerzálne hodnoty, ako sú ľudské práva a demokracia, dodržiavanie medzinárodného práva a účinného multilaterálneho poriadku, a rozhodne sa zasadzuje za ich uplatňovanie. Keď koná jednotne, jej vplyv je významný. Aby mohla EÚ čeliť výzvam a chopiť sa príležitostí, ktoré prináša globalizácia, treba jej činnosť v záujme ochrany a podpory našich záujmov a hodnôt ďalej posilňovať, pričom zároveň je potrebné zvyšovať prosperitu a bezpečnosť v okolitom svete.

Vonkajšia činnosť EÚ sa uskutočňuje v prostredí vytvorenom multilaterálnymi, regionálnymi a bilaterálnymi vzťahmi, na základe existujúcich politických rámcov, ako je obchodná a rozvojová politika, ako aj na základe vonkajších aspektov mnohých vnútorných politík EÚ. Únia bude aj naďalej uplatňovať tieto politiky a zároveň bude reagovať na výzvy v podobe rýchlo sa vyvíjajúcich udalostí v celosvetovom meradle.

EÚ musí byť pripravená reagovať na meniace sa globálne prostredie. Rýchlo a rozhodne zareagovala na dramatické udalosti v susediacich krajinách v južnom Stredozemí²⁸. Jej reakcia vychádzala z tradície dobrej správy, vzájomnej otvorenosti a solidarity – vyslala jasné politické posolstvo a poskytla okamžitú praktickú podporu („viac za viac“). Pomoc bola rýchlo roztriedená a presunutá tak, aby sa zabezpečil súlad s aktuálnymi potrebami a prioritami. V tejto súvislosti bol prijatý program Podpora partnerstvu, reformám a inkluzívnemu rastu (SPRING) a nástroj na podporu občianskej spoločnosti. EÚ bude aj naďalej zameriavať pozornosť na krajiny vo svojom susedstve, pričom bude ponúkať

²⁷ Ú. v. EÚ C 115, s. 1, 4.5.2010.

²⁸ KOM(2011) 200, 8.3.2011.

príležitosti na vzájomne prospešnú spoluprácu v záujme upevnenia stability a rastu. Komisia sa upriami na plnenie záväzkov stanovených v spoločnom oznámení o novom prístupe k európskej susedskej politike²⁹, ktoré prijala s vysokou predstaviteľkou. Tieto záväzky zohrajú významnú úlohu pri podpore mierového a úspešného rozvoja v krajinách južného Stredozemia a vo východnom susedstve. Zavedie sa pritom celá škála politík a programov EÚ, ktoré budú oporou rastu hospodárskej, sociálnej a politickej stability. Pre rok 2012 bude popri podpore krajín v južnom Stredozemí, ktoré sa zapojili do procesu demokratizácie, príznačná aj prioritizácia plánu Východného partnerstva, o ktorom sa rozhodlo na samite vo Varšave, ako aj prioritizácia stability na Blízkom východe a na Kaukaze.

EÚ prispieva aj k podpore bezpečnosti v Afrike. Bude pripravená zasiahnuť aj v budúcnosti, tak ako to nedávno urobila v prípade prírodných katastrof v Turecku, Pakistane a v Japonsku.

Aby sa EÚ mohla prispôsobovať meniacemu sa prostrediu vo svete a spoluvytvárať svetový poriadok, musí vo svojich politikách prepojiť vonkajšie a vnútorné prvky. Základom vonkajšej činnosti Únie sú politiky a nástroje v oblasti obchodu, rozvoja, diplomacie, rozširovania, susedstva a reakcie na krízu. Ich potenciál bude možné plne využiť vtedy, keď sa budú uskutočňovať spolu s našimi vnútornými politikami, ako je jednotný trh, politika týkajúca sa klímy, energetická politika a menová politika, pretože tie všetky majú zásadný vplyv na okolitý svet.

Európska prosperita závisí od konkurencieschopnosti v celosvetovom meradle. Úsilie o dosiahnutie obnovy rastu a zvýšenie počtu pracovných miest sa vynakladá v prostredí, ktoré je čoraz viac navzájom prepojené a v ktorom prevláda tvrdá konkurencia. Ukázalo sa, že skupina G20 je účinnou pákou na podporu zosúladenej celosvetovej reakcie na krízu. Na poslednom zasadnutí tejto skupiny v Cannes sa dospelo k záveru, že pre podporu potravinovej bezpečnosti a posilnenie udržateľného hospodárskeho rastu má zásadný význam zvýšenie poľnohospodárskej výroby a produktivity. Hoci celkovým cieľom obchodnej politiky EÚ aj naďalej zostáva úspešné zavŕšenie prebiehajúcich multilaterálnych rokovaní, je potrebné podporiť aj záujmy európskych podnikateľov a spotrebiteľov, a to prostredníctvom bilaterálnych dohôd s partnermi z tretích krajín. Z týchto dôvodov sa skúmajú možnosti uzatvorenia dohody o voľnom obchode s Japonskom, ako aj dohody o investíciách s Čínou.

Solidarita je základnou európskou hodnotou – a jej význam presahuje naše hranice. EÚ ako najväčší poskytovateľ rozvojovej pomoci vo svete bude zohrávať vedúcu úlohu pri pomoci najchudobnejším spoločnostiam sveta, pričom svoje úsilie zameria na zabezpečenie rýchleho a účinného uplatňovania revidovanej rozvojovej politiky EÚ³⁰ s osobitným zreteľom na splnenie miléniových rozvojových cieľov. Novým, hmatateľným prejavom solidarity EÚ so svetom je zriadenie Európskeho dobrovoľníckeho zboru pre humanitárnu pomoc.

V roku 2012 sa pokročí aj pri realizácii obnoveného konsenzu Únie o rozširovaní a pri pripravách na privítanie Chorvátska ako 28. člena našej rodiny. V priebehu roku 2012 sa bude pokračovať v prijímaní opatrení, ktoré umožnia, aby Chorvátsko mohlo plne využívať výhody plynúce z členstva a plniť si súvisiace povinnosti.

²⁹ KOM(2011) 303, 25.5.2011.

³⁰ KOM(2011) 637, 13.10.2011 a KOM(2011) 638, 13.10.2011.

5. INTELIGENTNÁ REGULÁCIA A ÚČINNÁ REALIZÁCIA

Aby sa mohli realizovať reformy stanovené v tomto programe, musí legislatíva EÚ vo všetkých etapách dobre fungovať. Aby opatrenia EÚ spĺňali kvalitatívne normy najvyššej účinnosti a efektívnosti, musia sa overovať v priebehu celého cyklu – počnúc koncepciou, cez realizáciu až po vyhodnotenie a aktualizáciu. Je potrebné zabezpečiť, aby záťaž v podobe právnej regulácie bola čo najnižšia.

Na základe práva iniciatívy Komisie a jej zodpovednosti vyplývajúcej z funkcie strážkyne Zmluvy vyplýva osobitná úloha Komisie pri udržiavaní týchto vysokých štandardov. Komisia je rozhodnutá vlastnou činnosťou a monitorovaním a presadzovaním dohodnutých právnych predpisov zabezpečiť, aby občania, podniky a štátne orgány EÚ mali z uskutočňovania reforiem prospech.

5.1. Prezieravejšie spoločné výdavky

V čase prijímania úsporných opatrení musíme zabezpečiť, aby boli naše obmedzené zdroje nasmerované tam, kde sa v budúcnosti najviac zúročia v podobe zvyšovania počtu pracovných miest a hospodárskeho rastu. Komisia navrhla moderný rozpočet, ktorý je zostavený tak, aby dopĺňal vnútroštátne výdavky vtedy, keď opatrenia na európskej úrovni jednoznačne prinesú pridanú hodnotu. V priebehu rokovaní bude Komisia naďalej postupovať tak, aby v konečnom balíku zabezpečila zachovanie princípov zjednodušenia, racionalizácie a pridanej hodnoty.

5.2. Inteligentná regulácia

Úloha Komisie pri navrhovaní nariadení sa v posledných rokoch značne rozvinula, pričom ako štandardná súčasť práce Komisie sa zakotvilo hodnotenie vplyvu. V roku 2012 sa podnikne ďalší významný krok v podobe predĺženia minimálnej lehoty pre verejné konzultácie z 8 na 12 týždňov. Pomôže to zabezpečiť, aby boli návrhy Komisie dôkladne podložené stanoviskami zúčastnených strán, a aby mali všetky strany príležitosť predložiť svoje stanoviská ku hlavným politickým alternatívam. V období, keď naše hospodárstva prechádzajú tvrdými skúškami, má zníženie administratívnej záťaže mimoriadny význam. Keď Komisia v roku 2012 dokončí program znižovania administratívnej záťaže, cieľ stanovený na 25 % zníženie bude úspešne prekročený vďaka predloženiu návrhov na 31 % zníženie a na dosiahnutie úspor vo výške 39 miliardy EUR. Na základe tejto skúsenosti bude Komisia aj naďalej sústreďovať úsilie na obmedzovanie záťaže v podobe právnej regulácie na skutočne nevyhnutné minimum. Svoju pozornosť zameria najmä na posúdenie vplyvu nariadení EÚ na malé podniky. V prípade potreby navrhne výnimky alebo riešenia šité na mieru mikropodnikov. Zároveň predloží prvé výsledky svojich kontrol vhodnosti právnych predpisov.

6. ZÁVER

Európska komisia je odhodlaná využiť nadchádzajúci rok na to, aby urobila všetko, čo je v jej silách na riešenie hospodárskej krízy, ktorá dnes tak ťažko dopadá na občanov Európy. Kroky, ktoré na túto jeseň podnikla, dokazujú, že Komisia prisudzuje podpore rastu a pracovných miest prioritu. Táto najvyššia priorita sa premietla aj do pracovného programu Komisie na rok 2012, ktorý sa takisto upriamuje na dlhodobé ciele EÚ. Je bezpodmienečne

nutné prijímať krátkodobé opatrenia a zároveň budovať základy pre dlhodobu udržateľný rast a tvorbu pracovných miest. Súčasné prijímanie oboch týchto druhov opatrení pomôže EÚ nájsť východisko z krízy, z ktorej potom vyjde silnejšia, viac pripravená na to, aby mohla čeliť nárokom, ktoré na ňu kladie svetová konkurencia, a bude schopná využívať zdroje rastu v záujme budúcnosti a vytvoriť úspešné sociálne orientované trhové hospodárstvo.

EÚ môže budovať na pevných základoch. Je najväčším obchodným zoskupením na svete, vytvára tretinu celosvetovej produkcie a môže sa hrdiť tradíciou sociálnych a technologických inovácií. Spájajú ju spoločné hodnoty a história, a práve to nás zaväzuje k spolupráci. Inštitúcie EÚ majú jasnú spoločnú víziu o tom, ako treba budovať prosperujúcu a udržateľnú Európu, majú v praxi overený prístup v podobe metódy Spoločenstva, a majú k dispozícii flexibilitu potrebnú na reagovanie na meniace sa okolnosti. EÚ môže vďaka politickej vôli pretaviť zámery na činy, a vďaka svojmu rozhodnému zameraniu na realizáciu najnovších rozhodnutí, dokázať, že je hybnou silou, ktorá môže zvrátiť riziko útlmu a pomôcť na ceste k európskej obrode.